

kaniko eta laguntza instrumental baino hobeto, maitasunezko harreman pertsonal gisa ulertzen denean graziatzko dohaintza-eskerrena.

Ik. Graziatzko bizia; Goi-bizia; Justifikazioa; Grazi erlijioa; Lege-arlijioa.

Paulo Agirrebaltzategi

Jainkoaren heriotzaren teologia

Gaurko munduaren *sekularpena errotik balioztatuz, Amerikako Estatu Batuetako protestanteen artean, batez ere 1970. hamarrurtealdian, zabaldu zen joera teologikoa.

Teologo hauek aipatzen dira batez ere: J. Vahanian, W. Hamilton, Th. Althuzer eta D. Sölle alemana. Sekularpen-teologia azken muturreraino eramanez, gaurko mundu tekniko-zientifikoan, Jainkoa alferrikako kontzeptua gertatzen omen den horretan, egin nahi dute *teologia.

Bestelako teologo sekularistek bezala, batez ere D. Bonhoeffer-en idatzietan oinarrituz, hizkera erlijiozkoa gainditu nahi dute, pentsaera sekulartuarekin fedez gaurko munduan gogoeta egiteko.

Ik. Sinboloa; Hiri-erlijioa; Sinbolismoa.

Jainkoaren hiria

Sin.: Hiri zerutarra

S. Agustinengandik datorren esakunea, *salbamen-historia, historia mundutarraren barruan, adierazteko. Izan ere, Jainkoak hautatu eta graziatz horniturikoek osotzen omen dute Jainkoaren hiria. Ez da benetan Elizarekin berdintzen, S. Agustinen arabera, nahiz eta gero horrela interpretatu izan sarritan. "Hiri zerutarra" ere esaten da, han agertuko bait da erabat Jainkoaren hiria. Hiri lurtarraren eta hiri zerutarraren arteko bereizkuntza ez da estatuaren eta Elizaren arteko bereizkuntza, sarritan interpretatu denaren aurka. S. Agustinen kontzeptua teologikoa da, eta ez soziologikoa.

Ik. Hiria.

Jainkoaren hitzaren adierazpena

1. Kristau-teologiak esakune hori erabiltzen du, Bibliako testuen mezua edo adiera ulertzea eta aditzera ematea esateko. Hizkuntzazko egintza da funtsean eta hizkuntzazko itzulpenarekin zerkusi handia du. *Hermeneutikak ikasten ditu adierazpenaren prozesua eta arauak.

2. Orokorkiago kristau-hizkeran erlijiozko mezua zabaltzea, banatzea eta horren "berri ematea" da. *Pastoraltzak fase eta era ezberdinak bereizten ditu eginkizun ho-

rretan: *Kerigma edo mezuaren lehen aldarrikapena; *katekesia, edo mezuaren edukinaren azalpena; *teologia edo fedeko edukinen gogarte sistematiko eta sakona. Hau ere mezu-tze edo berri emate gisa ulertzen dute batzuk, "zientzia" izateaz gain. Bestalde, hiru eginkizun bereizi ohi dituzte Jainkoaren hitzaren edonolako adierazpen-modutan: kerigmatikoa edo fedea suspertzekoa; kateketikoa edo irakatsiak argitzea; parenetikoa, edo bizitza berritzera eta ohiturak aldatzera eragitekoa.

Ik. Ebanjelizazioa; Hitza.

Jainkoaren ikustea

Ik. Ikuspen dokatsua.

Jainkoaren irudia

Sinboloarekin batera, *erlijio-zientziatiko eta bereziki kristau-teologiako kontzeptu behinenetakoa da.

*Numena edo misterioa agertzeko *izaditrik hartutako eruderen bat erabiltzen dute, gehienbat gurtza-asmotarako, baina baita *gogarterako eta helburu pedagogiko-didaktikoz ere, batez ere liburu santurik ez daukaten erlijio eta kulturetan. Fededunek Jainkoaz duten buruko irudia irudi materialaz eman nahi dute horrela, ahal denik egokien.

Irudi materialaren eta berorrek irudikatzen duen jainkozkoaren arteko lotura edota bereizkuntza puntu garrantzizkoa izan ohi da erlijio askotan, eta bakoitzak bere arau zehatzak eduki ohi ditu bi mailak ez nahasteko. Nahasketa horixe uxatzearen, hain zuzen, erlijio batzuk --hala nola, judaismoak, islamak eta neurri batez kristau Ortodoxoek ere bai-- debekatuta daukate Jainkoaren edonolako irudikapen materiala; era berean, protestanteek eta erreformatuek ukatu egiten dute giza-irudien gurtzarako bitartekotza, Eliza ekialdetarrak erlijiozko giza eskultura debekatzen duen bezala. Ik. Irudiak.

Kristau-teologiak gizakiari egozten dio "Jainkoaren irudia" kontzeptua, eta garrantzi handikoa, funtsezkoa, da beraren antropologian. Ik. Antropologia teologikoa.

Genesisia liburuan bertan (1, 26-27) hasien da lantzen "Jainkoaren irudiaren" teologia: bere antz eta irudira sortu omen du gizakia Jainkoak: gizakiaren lehen definizio teologikoa da Jainkoaren irudi izatea; Jainkoarekiko lotura berezko horrek beste *sorkariekiko harreman berezia dakarkio gizakia-ri, guztien nagusi eta jaun izatean gautzen dena bereziki. Sorkari guztiak dira Jainko sortzailearen aztarnak edo zantzuak; gizakia, berriz, Jainkoaren irudia da.

Jainkoaren izatearen egiaztabideak

Jainkoaren irudiko izatearen dohaina galdu ezina dute gizon-emakumeek; baina horrek bide bat irekitzen du, Jainkoak gizakiari eskainitako bere *maitasunera eta *adiskidetasunera daramana, eta gizon-emakumeen aldetik Jainkoaganako irekitasuna (*obediencia) eskatzen duena, Genesiako kreazio-kapituluetan beraietan nabarmentzen denez.

Bekatuaren ondorioz, gizon-emakumeak itxi egiten dira beren baitan eta irudiaren dinamika etenik gelditzen da, haien jainkozko irudikotasuna lausoturik gertatzen da, gizakiaren eta munduko gauzen arteko harremana desorekatua eta nolabait hautsia gertatu denez.

Itun Berriaren (Kol 1,15) arabera, Kristo bera da Jainkoaren irudi bikaina; eta beraren irudiko eginak, lortzen dute gizon-emakumeek Jainkoagan irudiberritzea, jainkozko irudikotasuna berriro berorren helburu eta dinamika osoan bereganatuz, graziazaren eraginez.

Hala ere, egoera historiko eta lurtarreen, "enigmatikoa" da Jainkoaren irudia gizon-emakumeengan, eta ez gardena, San Pauloren irakastez (1 Kor 13, 12): alde batekin, Jainkoaren irudia lantzeko bidean daude gizon-emakumeak eta, bestetik, *bekatuaren ondorioz irudia zikintzeko edo erabat desitxuratzeko eta ezabatzeko arriskutan; zerutarraren eta lurtarraren irudia nahasirik daramate gizon-emakumeek aldi berean beren bizitzan. Egoera zerutarrean bakarrik gardenduko da Jainkoaren irudia horiengan: Kristau-salbamen betikoa Jainkoagan behin-betirako irudiberritzearen modura ulertzen du teologiak. Ik. Mundu berria; Piztuera.

Kristau-teologia tradizionalak era estatikoz ulertu izan du gizon-emakumeen jainkozko irudikotasun hori. Dogmatika katolikoak horien adimenean eta nahimenean ikusi du gauzaturik; protestanteak, berriz, giza duintasunean.

Gaur, berriz, dohain horren alderdi dinamiko nabarmendu ohi dute bereziki: hau da, artearen, zientziaren eta teknikaren bidez gizon-emakumeen aldetik mundua gizatartzea eta lanbide horretan beren buruak Jainkoaren eta lagun-hurkoaren maitasunean osabetetzea.

Ik. Jainkoaren grazia; Kreazioa; Tipoa; Antitipoa.

Paulo Agirrebaltzategi

Jainkoaren izatearen egiaztabideak

Sin.: Jainkoa badeneko frogak

Kristau-teologiaren arabera, giza adime-

nak erabiltzen dituen baliabide errazionalak izaki mundutarrei buruz gogoetatuz, Jainkoa benetan badela baieztatzen iristeko.

Nahiz eta egiaztabideak edo froga errazionalak deitu, horiek ez dira erabat buruko maila teorikoan ikusi behar: giza bideak dira, hain zuzen, buru-dedukzio soilak baino gehiago.

S. Tomas Akinokoak aipaturiko bostak oso klasikoak badira ere, filosofoek eta teologoek landu eta formulatu izan dituzte beste-lakoak ere: e.b. S. Antselmoren argumentu edo froga ontologikoa.

Ik. Jainkoa; Oinarrizko teologia; Teodizea.

Jainkoaren justizia

Jainkozko zuzentasuna ere esaten da.

1. Orokorri harturik, erlijio gehienetan agertzen da Jainkoa gizon-emakumeen juez eta epaile zuzen, hilak juzgatzen dituen eta bizitzako egite onen ala txarren arabera zigorra ala sari ona ematen duena. Ik. Hilan judizioa.

2. Kristau-teologiak, berriz, Jainkoaren urrikaltasun salbagarriarekin berdintzen du jainkoaren justizia, S. Pauloren hizkerari atxekiz: Jainkoaren beraren dohain edo bikaintasuna da, aurrenik, bekataria damutua-rengana urrikaltasunez eta barkamenez makurrerazten duena; bestalde, Jainkoaren justizia deitzen du teologiak, Jainkoaren grazia hartu duenaren dohaina ere: hau da, Jainkoaren beraren justizia gizon bekataritari dohaintzat eman zaiona: bekataria justu, zuzen eta santu bihurtzen duena.

Ik. Jainkoaren grazia; Justifikazioa; Zuzentasuna; Jainkoaren zuzentasuna.

Jainkoaren mirabea

1. Jainkoaren zerbitzaria ere esaten da. Orokorri, kristau hizkeran edozein kristau fededuni dagokio titulu hori, Jainkoarekikoak eta erlijiozkoak betetzen dituen neurrian. Gizonezkoari nahi emakumezkoari dagokio. Gizonezkoari buruz Jainkoaren morroi ere esaten da; emakumezkoari buruz, berriz, Jainkoaren neska.

Oso ezaguna da kristauen artean ebanjelioak Andre Mariari ematen dion "Jainkoaren mirabea" deitura.

2. Berezikiago, santutasun-ospearekin hil den fededunari ematen zaio deitura hori, beraren beatifikazio-prozesua abiatuta baina artean burutu gabe dagoenean.

Ik. Santua.